

≡ KNIHA ZLIN

Catherine O'Flynnová

CO SE ZTRATILO

Copyright © Catherine O'Flynn, 2007
Translation © Richard Podaný, 2008
Cover and layout © Lucie Mrázová, 2008

ISBN 978-80-87162-12-5

Nikdy by ho ani nenapadlo, že v průmyslové televizi něco uvidí. Nenapadlo to nikoho, kdo dělal noční směny.

Na stejné monitory se díval posledních třináct let. Když zavřel oči, i tak viděl všechny liduprázdné chodby a zamčené dveře v neostrých odstínech šedé barvy. Někdy si říkal, jestli to nejsou jenom pomrkávající fotografie – taková zátiší, která se nikdy nezmění. Jenže pak se uprostřed noci objevila – a on si to už nikdy myslet nebude.

Bylo to v časných ranních hodinách na druhý svátek vánoční. Nákupní středisko Zelené dubí mělo zavřeno jenom na Boží hod a o velikonoční neděli a Kurt vždycky pracoval jako polovina dvojčlenné minimální obsluhy. Zákazníci neměli rádi, když bylo středisko zavřené. Na Boží hod viděl obvyklou nepočetnou, ale vzteklou skupinu lidí, kteří tloukli na skleněné dveře a dožadovali se vpuštění dovnitř. Prohlížel si je na monitoru a napadalo ho, jak moc se podobají oživlým mrtvolám. Nemrtví dožadující se refundace a směnářenských služeb.

Seděl v kanceláři ochranky a společnost mu dělalo jenom omlácené rádio Philips. Zapřel se do koženkového

otočného křesílka a odšrouboval víko termosky – a napadlo ho, jestli není moc brzy na to, aby se pustil do sendvičů. Rozhlasový moderátor právě věnoval písničku *Wichita Lineman* nějaké Audrey do Great Barru. Kurt si tiše prozpěvoval s Glenem. Scott si vytáhl krátkou slámku a byl venku ve tmě, hlídkoval na promrzlých, poklidných parkovištích kolem střediska. Kurt se neubráníl úsměvu.

Záběr kamer se změnil, na monitorech s bliknutím naskočilo čtyřicet nových vyhlídek. Na levém horním monitoru na chvíli zahlédl Scotta, jak přechází naštorc přes dolní půlku obrazovky. Vteřinku před tím a po tom, kdy se objevil jeho obrázek, byl vidět jeho sražený dech.

Kurt měl čerstvé novoroční předsevzetí. Byl s tím týden v předstihu, ale prostě už věděl, co to bude. Zapamatoval si je bylo lehké, protože předsevzetí bylo stejné jako loni a taky jako předloni: odejde z tohoto místa a vypadne ze Zeleného dubí. Ale tentokrát to myslel vážně. Nikdy neměl v úmyslu zůstat na tomhle fleku dlouho, jenže uteklo třináct let a on nevěděl, kam se ty roky ztratily. Hlídkoval na prázdných chodbách, cpal se v půlce noci sendviči, prohlížel si vlastní odraz v jednostranně průhledném sledovacím zrcadle. Jako by odejít ani nedokázal: něco ho vždycky zadrželo. Dělal mu starosti, jak mu život proklouzává mezi prsty a on nedokáže než se na to dívat. Neměl ctižádost dělat něco, cokoli jiného, ale myslel si, že by ji mít měl.

Zavřel oči a představil si tepelný snímek pořízený odněkud z výšky – on a Scott jsou jediné dvě rudé tečky uprostřed rozlehlého, chladného modrého stínu, který přikrývá střed Midlands. Za pár hodin se středisko naplní lidmi a Scott i on se ztratí mezi ostatními hemžícími se a splývajícími skvrnkami. Kurt se dobrovolně přihlásil na tuplovanou šichtu, ale hluku a zmatku následujícího dne se děsil. Ostatní strážní mají rodiny a rádi tráví stát-

ní svátky doma. A podle všeho je obzvlášť uspokojuje, když tyhle dny můžou s rodinou strávit v Zelenémoubí, anebo někdy, pro změnu, v jiném nákupním středisku ve vzdálenějším okolí. Kurt je vídal, jak zarputile tlačí nákupní vozíky svátečním davem a snaží se užívat si života na druhé straně. Volno – co s ním asi mají podniknout?

Zakousl se do sendviče se sardelovou pastou a mrkl na hodinky: byly čtyři ráno. Pro něj byly nejlepší hodiny směny mezi šestou a osmou. Hrozně rád sledoval první, zkusmé průniky zaměstnanců, co přicházeli nejdřív. S oblibou se díval, jak uklízeči odstraňují všechny stopy včerejška, stírají otisky prstů, smetají chlupy a vlasy, luxují, likvidují důkazní materiál. Cítil, jako by s každým tahem koštěte čistili i jeho hlavu. Uřvané mrně, surový penzista, beznadějný zloděj, zoufalá paní, osamělý pán, záhadný výtahový sráč... všechny jednoho po druhém vymazali. Všechny utěsnili do pytlů na odpadky a ty pak odvezli po šedých chodbách k vyčkávajícím kontejnerům. Probouzející se středisko mu připadalo jako ukolébavka, která ho ukonejší a uklidní, ještě než se odejde domů prospat.

Když sahal po bramborových lupíncích, koutkem oka něco zahlédl a zase se zadíval na monitorovou stěnu. Uviděl, jak někdo postává ve druhém patře, před pobočkami bank a stavebních spořitelen. Bylo to dítě, holčička, i když obličej skoro nešlo rozeznat. Stála naprosto nehybně, v ruce měla notes a z tašky jí čouhala látková opička. Kurt se protočil na židli, chytil vysílačku a chtěl zavolat Scottovi, jenže už když se otáčel, všiml si, jak holčička mizí ze záběru. Změnil záběr: nic. Rychle projel všemi pozicemi monitorů, ale nikde po ní nebylo ani stopy. Když pak volal Scottovi, samotného ho překvapilo, jak moc to unavené srdce tluče.

Lisa odstavila auto pět minut před sedmou a z promrzlého podzemního parkoviště vyjela výtahem do prvního patra nákupního střediska Zelené doubí. Nenáviděla to otřesné drnčení budíku v půl šesté a nenáviděla i valnou většinu z těch sedmnácti následujících hodin, které stráví v bdělém stavu, ale na poklidné předvídatelnosti téhle krátké pěší trasy přes nákupní středisko, kterou musela urazit každé ráno, bylo něco konejšivého. Rozplízlé vrnění hudební kulisy se mísilo s vůní čisticích prostředků a s Lisinou vlastní ranní vrávoravostí, takže vznikl nadnášivý, nepozemský pocit.

Ženský hlas ve výtahu ji vyzval, ať počká, dokud se dveře neotevřou. Lisa nebyla tak netrpělivá, aby měla v úmyslu cokoli jiného. Cinknutí oznámilo, že se dveře už rozevřely, a ona vešla do umělého svítání ve středovém atriu. Je druhý svátek vánoční, tedy zaručený chaos, ale zatím tu panuje mír a klid.

Jako by prokluzovala po nablýskaném povrchu, kolem úklidové armády, která pečovala o středisko, leštila středisko, laskala středisko. Lise připadalo, že „uklížeči“ je příliš surové označení. V Zeleném doubí byl celý úklidový proces rozdroben do padesáti nebo šedesáti rozličných komand, jedno záhadnější než druhé. A vypadalo to, že nikdo z uklízečů není v normálním pracovním věku. Jako kdyby nějaká válka pohltila všechny úklidové pracovníky mezi šestnácti a šedesáti. I když možná to nebyla válka, ale nabídka líp placených zaměstnání. Ať tak či onak, pohled na ty skoro děti, jak pracují vedle kulhavých, revmatických staroušků, dodával Zelenému doubí nefalšovaný vzhled někdejších chudobinců.

Dneska nejdřív potkala Raye, jednoho z početného šiku umývačů oken, který přejížděl stěrkou po glazovaných sklech u Burger Kinga. Na Rayovi bylo cosi, co vás nutilo pokaždé, když ho uvidíte, křiknout hlasitěji, než je

nutné „Jak se vede, Rayi?“, a dočkat se nikdy se neměnící odpovědi „V pohodě, hele.“ Pár metrů od Raye stál kluk s flaškou olejíčku a hadrem, který jako každý den pomaličku leštil těch šest kilometrů kovového zábradlí, které vedlo kolem střediska. V mezaninu pak prošla kolem „letadla“, motorizované plošiny na kolečkách. Na plošině stál mladík, který vždycky nacpal syntetickou prachovku do některé z milionů dírek v mřížkovém stropě nad svou hlavou a nato se s vehiklem přesunul o kousek dál.

Ale ne všichni tu byli vidět. Lisa velice dobře věděla o tom, že ve středisku se ukrývá ochranka. Každé ráno cítila, jak se na ni upírají ty unavené zraky, a zostřeně si kvůli tomu uvědomovala každý svůj pohyb. Neustávající tlak sledování jako by ji řadil mezi podezřelé – a ten pocit viny po čase přerostl ve skromnou hru, které se s radostí věnovala. Představovala si, že místo scvrklé mandarinky a sedmnácti prázdných obálek má v tašce něco nezákonného: menší časovanou nálož, tajnou zprávu, nelegální zboží... to je jedno, prostě něco. V hlavě se jí promíchalo několik žánrů, takže vzniklo nesourodé, špiónážně-teroristicky-odbojářské snění, které se den ode dne měnilo, ale ve kterém skrytí bezpečáci vždycky hráli roli nácků.

Představovala si, jak přesvědčivou a přirozenou iluzi vedoucí první ranní směny sledovacím kamerám předkládá. Vypadá do poslední nitky jako subalterní dřič. Kdo by tak ubohé stvoření z něčeho podezíral? Ano, i ty obnošené sportovní boty si vzala schválně. Odhodlaně, leč klidně prošla kolem Dunkin Donuts a kolem obchodu s přáními a pohlednicemi, a když míjela zrcadlové sklo dveří, za nimiž byly obslužné chodby, představovala si, jak se v kanceláři ochranky ozývá praskání ve vysílačkách a srkání čaje. Věděla na beton, že ona v těch chla-

pech s buclatýma rukama, co tam chroupou sušenky, žádné podezření nevyvolává.

Prošla dveřmi a nenápadně se šinula podél šedých betonových stěn v obslužné chodbě. Kdyby ji tady chytili, je akce v háji. Všechny lítací dveře otevírala ramenem, takže nezanechala žádné otisky, přeskakovala mřížky v podlaze a před každým rohem se zastavila a naslouchala, jestli se neozvou kroky. Jejím cílem bylo dostat se k zadnímu vchodu do obchodu Vaše hudba, aniž by ji na chodbách někdo spatřil. Brala to vážněji, než by byla sama ochotná uznat. Minulý týden s pocitem trapnosti zjistila, že dvacet kroků za ní šel někdo od Dolcis a nepochybně celou tu ponižující pantomimu viděl.

Dneska vepředu spatřila strážného, a tak zapadla do výklenku za ventilační rourou a počkala, až projde. Když zase vylézala, všimla si, že dole zpoza roury čouhá nějaký kus látky. Jindy by to nechala být. Málokdy toužila mít cokoli společného s věcmi, jako jsou hadry čouhající zpoza starých trubek. Ale teď ještě pořád byla v tom pašeráckém rozpoložení, a tak se podívala pořádně. Nějaká plyšová hračka. Zvolna tu věc zpoza trubky vymanila a s obdivem si ji prohlédla. Byla to asi tak dvacet centimetrů velká hračka v proužkovaném obleku a s psími dečkami na botách. Byl to opičák a na tváři měl velmi věcný výraz. Lisu ten nález ohromil. Jako kdyby z nebe spadl nějaký pozoruhodný, nedotčený kousek cizího světa. Naprosto nechápala, jak se sem dostal. Opičák byl trochu zaprášený a na zádech měl šmouhu od nějaké šedé barvy, ale jinak vypadal až znepokojivě nově a životaschopně. Jasně, byl to prostě opičí elegán, který by vám ve společnosti neudělal žádnou ostudu a kterého byste mohli s sebou vzít kamkoli. Lisa ho oprášila a pak využila do té doby naprosto nepotřebné kožené poutko na tašce, zasunula si ho tam

a měla ho po boku. Pak šla dál do práce a bylo jí jedno, kdo ji vidí.

*Neidentifikovaný pracovník ochranky
Severní trakt, horní patra*

Jak tak přejíždíte po davu očima, na některých lidech se vám pohled zadrhne. Třeba na dívce s lesklou tváří a zlatými cikánskými náušnicemi. Třeba na staré paní v tmavé paruce. Je to jako kroutit ladicím knoflíkem rádia, schválně, kde ručička skončí.

Tyhle tváře mezi tvářemi... co tady v Zeleném doubí dělají? Osamělý pán si kupuje nové košile. Nesnášející se manželé se snaží probít další neděli. Žena se pokouší získat si něčí pozornost. Čtyřicet tisíc různých příběhů, když je rušný den, a všechny se vznášejí ve vzduchu jako staniolové balonky, co se zachytily až pod stropem.

Zelené doubí, to je víc než jenom cihly a malta, to jsem věděl odjakživa. Hlasy splývají a dodávají středisku jeho vlastní zvuk. Nikdo si toho nevšimá, ale všichni to slyší; právě to je sem přivádí – ten tlumený šum poruch. Kdybyste uměli naladit tu správnou frekvenci, šumem by pronikly jednotlivé hlasy a vy byste je pak všechny slyšeli. Slyšeli byste, co jejich majitelé doufali v Zeleném doubí najít. Slyšeli byste, jak jim v tom Zelené doubí pomohlo. Myslím, že Zelené doubí dokáže pomoci každému. Myslím, že ono ty hlasy slyší.